

УДК 343.1

DOI <https://doi.org/10.32782/1813-338X-2022.3.27>**I. А. Козак**здобувачка кафедри правоохоронної та антикорупційної діяльності ПрАТ
«ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»

ВЗАЄМОДІЯ СЛІДЧИХ ТА ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ ПРО ОДЕРЖАННЯ СЛУЖБОВОЮ ОСОБОЮ НЕПРАВОМІРНОЇ ВИГОДИ

Актуальність статті полягає в тому, що відповідно до ст. 19 Конституції України, посадові особи органів державної влади та місцевого самоврядування зобов'язані діяти лише на підставі, у межах повноважень та в спосіб, що передбачені законами держави. Від реалізації такого положення значною мірою залежить належна діяльність державного апарату, функціонування підприємств, установ та організацій усіх форм власності, своєчасне й справедливе розв'язання соціальних проблем, забезпечення реалізації конституційних прав і свобод людини та громадянина, законних інтересів юридичних осіб. У статті з'ясовано, що належне нормативне урегулювання норм Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» (1992 р.) та Кримінального процесуального кодексу України (2012 р.) забезпечуватиме виявлення та розслідування найбільш складних і латентних кримінальних правопорушень. Найбільш поширеною організаційною формою взаємодії між органами досудового розслідування та оперативними підрозділами є спільна узгоджена діяльність у складі слідчо-оперативних груп, а процесуальною – доручення слідчого оперативним працівникам, змістом яких є виконання слідчих (розшукових) дій. Одним, із головних недоліків роботи працівників оперативних підрозділів є те, що вони активно діють у процесі документування неправомірної вигоди на початку розслідування, а в подальшому практично припиняють оперативно-розшукові заходи. Встановлено, що причинами низького рівня використання оперативних знань та можливостей є: процесуальна обмеженість; низький рівень професійної підготовки слідчих; використання матеріалів оперативно-розшукової діяльності як доказів у кримінальних провадженнях за ст. 368 Кримінального кодексу України. Запропоновано нові шляхи оптимізації взаємодії між зазначеними суб'єктами та розглянуто алгоритми спільних дій щодо пошуку та фіксації фактів одержання неправомірної вигоди службовими особами. Доведено, що важливим чинником ефективної взаємодії слідчих та оперативних працівників є швидка, повна й достовірна передача оперативної інформації слідчому. Як свідчать наукові дослідження й практика, нині питання про шляхи надходження цієї інформації, форми її передачі та критерії її відбору ще належним чином не відрегульовано. Враховуючи наведене, а також з метою забезпечення дієвості кримінальних проваджень про одержання неправомірної вигоди службовою особою, запропоновано внести зміни до п. 5 ч. 2 ст. 36 Кримінального процесуального кодексу України.

Ключові слова: *неправомірна вигода, службова особа, доказування, докази, кримінальне провадження, досудове розслідування, взаємодія, слідчий, оперативний працівник.*

Актуальність теми. Відповідно до ст. 19 Конституції України, посадові особи органів державної влади та місцевого самоврядування зобов'язані діяти лише на підставі, у межах повноважень та в спосіб, що передбачені законами держави. Від реалізації такого положення значною мірою залежить належна діяльність державного апарату, функціонування підприємств, установ та організацій усіх форм власності, своєчасне й справедливе розв'язання соціальних проблем, забезпечення реалізації конституційних

прав і свобод людини та громадянина, законних інтересів юридичних осіб. На вирішення цих завдань, задекларовані положення Стратегії національної безпеки України (2020 р.) спрямовані на забезпечення ефективного доступу до правосуддя, вдосконалення досудового розслідування кримінальних правопорушень, судового розгляду кримінальних проваджень та виконання призначених судами покарань [1].

Одержання неправомірної вигоди – отримання (набуття, приймання) службовою осо-

бою такої вигоди для себе чи третьої особи за вчинення чи не учинення в інтересах того, хто пропонує, обіцяє чи надає неправомірну вигоду, чи в інтересах третьої особи будь-якої дії з використанням наданої їй влади, покладених на неї організаційно-розпорядчих або адміністративно-господарських функцій, або таких, які вона не уповноважена була вчинювати, але до вчинення яких іншими службовими особами могла вжити заходів завдяки своєму службовому становищу.

Виклад основного матеріалу. В. В. Ковальов, зазначає, що «взаємодія дозволяє поставити процес розкриття та розслідування злочину на вищій рівень – рівень колективної діяльності. Причому організація взаємодії в процесі розслідування завжди має конкретну мету, а об'єднання інтелектуальних і фізичних можливостей не підпорядкованих суб'єктів не самоціль, оскільки здійснюється для розв'язання конкретної слідчої ситуації. З урахуванням названого вчений, досліджуючи особливості взаємодії слідчого з працівниками експертної служби, сформулював наступне визначення: це заснована на нормах закону та підзаконних нормативних актах сумісна діяльність не підпорядкованих організаційно суб'єктів з відмінною компетенцією та спеціалізацією, узгоджена за часом, місцем, засобами та методами реалізації, для вирішення конкретних завдань, що обумовлюються характером слідчої ситуації, для розв'язання якої вона здійснюється, з метою розкриття та розслідування злочинів, встановлення об'єктивної істини та забезпечення правильного застосування закону» [2, с. 3, 7].

В. М. Тертишник пропонує розглядати взаємодію слідчих, оперативних працівників та співробітників експертних підрозділів як «засновану на законі та інших нормативних актах спільну діяльність, маючих різну компетенцію та спеціалізацію, а також різний рівень знань у галузі криміналістики, оперативно-розшукової діяльності, кримінального права та процесу суб'єктів, спрямовану на досягнення загальної мети розкриття та розслідування злочинів, встановлення об'єктивної істини та забезпечення правильного застосування закону» [3, с. 505]. Одразу можна помітити, що вчений обмежує кількість суб'єктів взаємодії при досудовому розслідуванні. Зазначене, на нашу думку, є неправильним. Адже, як уже вказувалося, кримінальне провадження є складним пізнавальним процесом, котрий часто потребує залучення до нього як інших слідчих, оперативних працівників, співробітни-

ків експертних підрозділів, інших правоохоронних органів, державних і недержавних установ, громадських об'єднань тощо. Тобто помічаємо, що перелік імовірних суб'єктів взаємодії значно більший.

Аналізуючи юридичну літературу, можна виокремити наявність кількох концептуальних підходів до визначення сутності форм взаємодії загалом. Так, І. В. Озерський вважає, що форма взаємодії передбачає структуру заходів, час і тривалість їх проведення, методи і специфіку взаємодії суб'єкта та об'єкта діяльності. Форма взаємодії виражає конкретні дії суб'єктів взаємодії організаційно-правового порядку [4]. М. П. Лукашевич та В. М. Туленков вважають, що «спосіб взаємодії складається, як правило, з таких аспектів: передача інформації; отримання інформації; реакція на отриману інформацію; перероблення інформації; одержання переробленої інформації; реакція на цю інформацію» [5, с. 151].

Інші науковці ототожнюють поняття форми взаємодії та способи співробітництва. Дану позицію підтримує І. М. Гуткін, який визначає форми взаємодії, як способи співробітництва, які забезпечують узгоджений характер діяльності, конкретні способи зв'язку, визначаючи серед форм взаємодії «взаємну інформацію взаємодіючих суб'єктів» [6, с. 275].

Отже, у вітчизняній науці немає одностайного підходу до розуміння категорії «форми взаємодії», але провідною все ж таки залишається думка про ототожнення понять «форма» та «спосіб» у контексті взаємодії правоохоронних органів з іншими державними органами, органами місцевого самоврядування та громадськістю [7, с. 191; 8, с. 142–143]. При цьому, більшість науковців виділяє дві основні форми взаємодії: організаційні (непроцесуальні) і процесуальні.

Організаційні форми взаємодії передбачають наявність способів зв'язку між слідчим та оперативними підрозділами, що забезпечує їх узгоджену участь у кримінальному провадженні. Вони відпрацьовані практикою, а також дістають правову регламентацію в нормативно-правових актах.

До організаційних форм взаємодії слідчого й оперативних працівників, тобто тих, які передбачені відомчими нормативними актами, належать: виконання в межах компетенції запитів органів правопорядку (правоохоронних органів) інших держав або міжнародних організацій поліції відповідно до закону та міжнародних договорів

України [9]; залучення в установленому порядку до виконання окремих робіт, участі у вивченні окремих питань учених і фахівців, працівників центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій (за погодженням з їх керівниками) для розгляду питань, що належать до компетенції правоохоронних органів; одержувати в установленому законодавством порядку від державних органів та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності та їх посадових осіб, а також громадян та їх об'єднань інформацію, документи та матеріали, необхідні для виконання покладених на правоохоронні органи завдань; скликати наради, утворювати комісії та робочі групи; співпраця у сфері інформаційного обміну на стадіях збору, обробки та аналізу інформації, що є у розпорядженні та може свідчити про кримінальні правопорушення, або використовуватися для виявлення, припинення і розслідування кримінальних правопорушень; визначення контактних осіб для полегшення комунікації; проведення спільних заходів для обговорення питань, пов'язаних із реалізацією заходів у рамках співробітництва; підготовка методичних рекомендацій та інших інформаційних матеріалів, необхідних для спільної роботи тощо.

Для практичної діяльності особливий інтерес сьогодні становить діяльність слідчо-оперативної групи (СОГ) як форма комплексного використання сил і засобів у боротьбі зі злочинністю. Зазначене підтверджує проведене анкетування практичних працівників, за результатами якого встановлено, що найпоширенішими організаційними формами взаємодії між органами досудового розслідування та оперативними підрозділами є спільна узгоджена діяльність у складі СОГ, що підтверджують 76 % опитаних слідчих та оперативних працівників.

Слід звернути увагу, що в умовах реформування кримінального процесуального законодавства питанню процесуальної взаємодії нині приділяється багато уваги, однак сам термін «взаємодія» у чинному Кримінальному процесуальному кодексі (КПК) України відсутній, у ч. 3 ст. 571 КПК України лише зазначається, що члени СОГ безпосередньо взаємодіють між собою [10].

Доручення як процесуальне рішення про взаємодію дається слідчим у тих випадках, коли він дійде висновку про необхідність дати завдання оперативним підрозділам щодо про-

ведення СРД чи НСРД, спрямованих на пошук та фіксацію фактів одержання неправомірної вигоди службовими особами. Слідчий, як правило, є ініціатором взаємодії: він визначає форму і доцільність її здійснення на кожному конкретному етапі розслідування, термін виконання доручень тощо.

Надання доручень оперативним підрозділам може бути обумовлене двома обставинами: необхідністю негайного (невідкладного) проведення НСРД та СРД, а також великим обсягом роботи, яку необхідно виконати [11, с. 137]. При цьому, нормами чинного КПК України не регламентовано, в якій саме формі слідчий має право надавати доручення оперативним підрозділам. Зокрема, у ч. 2 п. 3 ст. 40 КПК України визначено, що слідчий уповноважений доручати проведення слідчих (розшукових) дій відповідним оперативним підрозділам.

У юридичній літературі висловлено різні думки щодо цього: одні фахівці вважають, що кожне доручення повинно надаватися в письмовій формі, інші допускають можливість як письмової, так і усної форми.

Однак, на нашу думку, з цього приводу доцільно погодитись з П. Каркачом, який зазначає, що письмова форма є єдиною можливою під час процесуальної взаємодії між слідчим та оперативними підрозділами, оскільки невиконання цієї вимоги КПК України може мати негативні наслідки. Так, наприклад, отримані докази не можуть бути використані при прийнятті процесуальних рішень, оскільки відповідно до ст. 86 КПК України їх слід визнати недопустимими [11, с. 137].

У зв'язку з викладеним, вважаємо за необхідне доповнити ч. 2 п. 3 ст. 40 КПК України такими словами «за письмовим дорученням слідчого» та викласти в такій редакції: *«доручати проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій відповідним оперативним підрозділам за письмовим дорученням слідчого»*.

Інші причини, які впливають на ефективність взаємодії під час досудового розслідування фактів одержання службовою особою неправомірної вигоди, полягають у несвоечасному і неповному інформуванні слідчого про результати проведення оперативно-розшукових заходів, проведення слідчих дій оперативним працівником без доручення слідчого, тривалий термін досудового розслідування та ін.

Дійсно важливим чинником ефективної взаємодії слідчих та оперативних працівників

є швидка, повна й достовірна передача оперативної інформації слідчому. Як свідчать наукові дослідження й практика, нині питання про шляхи надходження цієї інформації, форми її передачі та критерії її відбору ще належним чином не відрегульовано. Опитані нами слідчі підтвердили, що доказову інформацію вони отримують від оперативних працівників переважно: в усній формі (61 %) або у формі рапорту чи довідки (39 %). Натомість 23 % опитаних переконані, що оперативно-розшукова інформація, яка має значення для розслідування, до них взагалі не потрапляє, а 37,4 % вважають, що надходить запізно.

Відповідні тенденції підтверджують і результати вивчення кримінальних проваджень, оскільки, лише у близько третини випадках, здійснюється належне та ефективне оперативно-розшукове супроводження досудового розслідування. Враховуючи наведене, а також з метою забезпечення дієвості кримінальних проваджень, у т.ч. прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою, вважаємо за необхідне запропонувати внести зміни до ч. 2 ст. 36 КПК України, а саме п'ятий пункт цієї статті викласти в такій редакції: *«доручати проведення слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій, інших процесуальних дій відповідним оперативним підрозділам з подальшим інформуванням слідчого щодо отриманих результатів»*

Поряд із цим, під час опрацювання емпіричних даних, одним із виявлених недоліків роботи працівників оперативних підрозділів було те, що вони активно діяли у процесі документування неправомірної вигоди на початку розслідування, а в подальшому практично припиняли оперативно-розшукові заходи. Так, лише 42,5 % опитаних повідомили, що оперативно-розшукові заходи не припинялись упродовж усього терміну кримінального провадження. Водночас, на думку самих оперативних працівників, причинами низького рівня використання оперативних знань та можливостей є: недостатня матеріально-технічна оснащеність (48,7 %); відсутність контролю з боку керівників (21,6 %); низький рівень професійної підготовки слідчих (39,8 %).

Нагадаємо, що кримінальне провадження за фактом одержання неправомірної вигоди службовими особами, передбачає початок проведення досудового розслідування, невідкладно після подання заяви, повідомлення про факти неправомірної вигоди або після самостійного виявлення кримінального правопорушення

з будь-яких джерел, обставин, що можуть свідчити про його вчинення, після чого такі відомості вносяться до ЄРДР та розпочинається розслідування [12, с. 102]. Як свідчить аналіз оперативно-слідчої практики, найбільш ефективним приводом для проведення СРД у кримінальному провадженні щодо виявлення фактів одержання неправомірної вигоди службовими особами, є наявність звернення із заявою, повідомленням особи про вимагання від неї предмета неправомірної вигоди.

У разі звернення до чергової частини правоохоронного органу заявника (ст. 60 КПК України) чи потерпілого (ст. 55 КПК України) із заявою, повідомленням про вчинення кримінального правопорушення уповноважена на прийняття та реєстрацію таких заяв і повідомлень, зобов'язана негайно прийняти таку заяву, повідомлення або скласти протокол про прийняття заяви, повідомлення про кримінальне правопорушення та попередити заявника, потерпілого про кримінальну відповідальність, передбачену ст. 383 КК України, а потерпілому, крім того, згідно з ч. 2 ст. 55 КПК України, вручається пам'ятка про процесуальні права та обов'язки потерпілого. Однак, на нашу думку, прийняття заяви в особи про факт вимагання неправомірної вигоди повинно здійснюватися виключно слідчими, які безпосередньо спеціалізуються на розслідуванні кримінальних правопорушень цього виду, оскільки під час прийняття заяви заявнику необхідно детально роз'яснити про те, що йому також відводиться активна роль у виявленні кримінального правопорушення. Зокрема, він повинен знати, що йому доведеться вести переговори і зустрічатись з корумпованими посадовцями під контролем правоохоронних органів, користуватися технічними засобами з метою фіксації їх злочинної діяльності [13, с. 85].

Необхідно звернути увагу, що до прийняття КПК України 2012 р. [10] факт вчинення досліджуваного виду кримінальних правопорушень фіксувався майже у 100 % випадках, в межах оперативно-розшукової діяльності. З прийняттям же нового КПК України наведені показники суттєво змінились, і на сьогодні прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою фіксується в межах досудового розслідування майже у 100 % випадках. Саме у межах досудового розслідування можливим на сьогодні є закріплення доказів процесуальними засобами. Дані показники зумовлені тим, що на сьогодні результати

здобуті під час проведення ОРД враховуються фактично як підстави відкриття кримінального провадження, з таких причин:

- чіткий перелік оперативно-розшукових заходів до теперішнього часу в законодавчих актах належним чином не закріплено та, відповідно, не узгоджено з нормами КПК України;

- процедура щодо отримання інформації про тимчасове обмеження конституційних прав та відновлення таких прав не у повній мірі є прозорою та не відповідає Європейській практиці дотримання прав особи. Так, ст. 9 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» передбачено, що громадяни України та інші особи мають право у встановленому законом порядку одержати від органів, на які покладено здійснення оперативно-розшукової діяльності, письмове пояснення з приводу обмеження їх прав і свобод та оскаржити ці дії [14]. У той же час постає питання, яким чином особі, конституційні права якої було тимчасово порушено, дізнатися про такий факт? Безумовно, лише у випадках відкриття матеріалів кримінального провадження стороні захисту, у порядку ст. 290 КПК України. Натомість, положення КПК України дане питання певною мірою відповідає Європейській практиці, зокрема, ст. 253 КПК України передбачено, що особа, відносно якої проводилися НСРД, повідомляється про факт проведення таких НСРД через дванадцять місяців після їх проведення, але не пізніше строків направлення обвинувального акту до суду [14].

За таких умов, на нашу думку, з першу унормування потребує оперативно-розшукове законодавство в частині закріплення переліку оперативно-розшукових заходів та порядку повідомлення особи про проведення відносно неї таких заходів. Певним чином, це питання запропоновано вирішити в узагальненнях судової практики [15], зокрема вказується, якщо Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність» здійснює посилання на положення КПК України щодо процесуального порядку прийняття рішення про проведення оперативно-розшукових заходів, то й інші дії, що не врегульовані цим Законом, повинні здійснюватися у відповідності до положень КПК України, у т.ч. повідомлення щодо проведення відносно неї заходів, які тимчасово обмежують її конституційні права [15]. Врегулювання цих питань лише сприятиме використанню результатів оперативно-розшукової діяльності як докази.

Як вже було зазначено, найбільш важливою СРД на початковому етапі досудового роз-

слідування є затримання з доказами (про це зазначило 66,7 % опитаних слідчих). Слідчому у взаємодії із оперативними працівниками заздалегідь рекомендовано виїхати із заявником до ймовірного місця зустрічі з потенційним підозрюваним або місця передачі неправомірної вигоди. Затримання з доказами – це одна з важливих СРД для викриття корумпованих службових осіб. Отже, його підготовка має бути добре продумана. Слідчий у взаємодії з оперативним працівником розробляють тактичну операцію, вибирають місце, час, технічні засоби фіксації. Момент затримання з предметом неправомірної вигоди визначається конкретними обставинами кримінального провадження і проводиться в момент надання – одержання неправомірної вигоди або негайно після її передачі. Важливо, щоб під час затримання особа, яка одержала предмет неправомірної вигоди, не змогла позбавитись від речових доказів – предмета неправомірної вигоди, а також обов'язково необхідно вилучити засоби мобільного зв'язку. Оскільки відразу після затримання проводиться огляд предмета неправомірної вигоди і місця його передачі, за участі відповідних фахівців, рекомендується заздалегідь підготувати понятих. Наприклад, під час огляду упаковки і грошей можуть бути застосовані засоби для виявлення слідів рук, різних міток, які наносяться на предмети неправомірної вигоди (написи, цифри, знаки). Після затримання обов'язково проводяться особистий обшук й огляд одягу, взуття, фіксуються мікрочастинки ґрунту, волокон, вміст кишень, гаманця, у яких зберігалися гроші [13, с. 87–88].

Отже, викриття та затримання з доказами службових осіб, за одержання неправомірної вигоди є складним і трудомістким процесом, підвищення ефективності якого залежить передусім від чіткої та злагодженої взаємодії слідчих й оперативних підрозділів при проведенні негласних слідчих (розшукових) та СРД спрямованих на пошук та фіксацію фактів злочинної діяльності.

Таким чином, належне нормативне урегулювання норм Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» (1992 р.) та КПК України забезпечуватиме виявлення та розслідування найбільш складних і латентних кримінальних правопорушень. Найбільш поширеною організаційною формою взаємодії між органами досудового розслідування та оперативними підрозділами є спільна узгоджена діяльність у складі слідчо-оперативних груп, а процесу-

альною – доручення слідчого оперативним працівникам, змістом яких є виконання слідчих (розшукових) дій. Одним, із головних недоліків роботи працівників оперативних підрозділів є те, що вони активно діють у процесі документування неправомірної вигоди на початку розслідування, а в подальшому практично припиняють оперативно-розшукові заходи, зокрема, лише 42,5 % опитаних слідчих повідомили, що оперативно-розшукові заходи не припинялись упродовж усього терміну кримінального провадження. Водночас, на думку оперативних працівників, причинами низького рівня використання оперативних знань та можливостей є: процесуальна обмеженість (48,7 %); низький рівень професійної підготовки слідчих (39,8 %); використання матеріалів оперативно-розшукової діяльності як доказів у кримінальних провадженнях за ст. 368 КК України (21,6 %). Запропоновано нові шляхи оптимізації взаємодії між зазначеними суб'єктами та розглянуто алгоритми спільних дій щодо пошуку та фіксації фактів одержання неправомірної вигоди службовими особами.

Список використаної літератури:

1. Конституція України: Закон від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр#Text>
2. Ковальов В. В. Взаємодія слідчого з працівниками експертної служби МВС України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09. К., 2008. 22 с.
3. Тертишник В. М. Науково-практичний коментар до Кримінально-процесуального кодексу України. К.: А. С. К., 2004. 1056 с.
4. Озерський І. В. Взаємодія органів слідства та дізнання у боротьбі з організованою злочинністю (психолого-правовий аспект). Економічні злочини: попередження і боротьба з ними: Президенту України, Уряду України, органам центральної та місцевої виконавчої влади. Аналітичні розробки, пропозиції наукових і практичних працівників. Міжвідомчий наук. зб. / за ред. А. І. Комарової, М. О. Потебенька, В. П. Пустовойтенка та ін. Київ, 2001. Т. 25. С. 538–543.
5. Лукашевич М. П., Туленков М. В. Соціологія. Загальний курс : навч. посіб. Київ : Каравела, 2006. 408 с.
6. Бондаренко М. О., Ляшенко Ю. І., Савченко Л. А. та ін. Словник-довідник для працівників органів державної податкової служби / за ред. М. Я. Дем'яненка, П. В. Мельника. Київ, 2001. 344 с.
7. Взаємодія міліції та громадськості в Україні / за заг. ред. О. Н. Ярмиша: навч. посіб. Харків: Нац. ун-т внутр. справ, 2001. 200 с.
8. Кожухар О. В. Адміністративно-правове забезпечення взаємодії інститутів громадянського суспільства з органами і підрозділами Національної поліції України: дис. ...канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ. 2021. 286 с.
9. Про Національну поліцію: Закон України від 02 лип. 2015 р. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
10. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон від 13 квіт. 2012 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
11. Каракач П. Деякі питання взаємодії органів досудового розслідування і оперативних підрозділів. *Вісник прокуратури*. 2013. № 8 (146). С. 135–142.
12. Протидія хабарництву у бюджетній сфері підрозділами Державної служби з економічною злочинністю : наук.-практ. посіб. В. В. Коряк, В. І. Василичук, В. Р. Сливенко, Г. В. Сальков ; заг. ред. О. М. Джужі. К., 2011. 185 с.
13. Розслідування злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг : метод. рек. / В. І. Фаринник, О. Ю. Татаров, А. В. Савченко та ін. К., 2012. 184 с.
14. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18 лют. 1992 р. № 2135-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>
15. Узагальнення судової практики щодо розгляду слідчим суддею клопотань про дозвіл на проведення негласної слідчої (розшукової) дії (витяг). Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ. К., 2014. 38 с.

Kozak I. A. Interaction of investigators and operative units in the criminal proceedings on receiving unlawful benefits by an official person

The relevance of the article is that according to Art. 19 of the Constitution of Ukraine, officials of state authorities and local self-government are obliged to act only on the basis, within the powers and in the manner provided by the laws of the state. The implementation of such a provision depends largely on the proper activity of the state apparatus, the functioning of enterprises, institutions and organizations of all forms of ownership, timely and fair solving of social problems, ensuring the realization of constitutional rights and freedoms of man and citizen, legitimate interests of legal entities. The article states that the proper regulation of the rules of the Law of Ukraine "On Operational Investigation Activity" (1992) and the Criminal Procedure Code of Ukraine (2012) will ensure

the identification and investigation of the most complex and latent criminal offenses. The most common organizational form of interaction between pre-trial investigation bodies and operational units is a joint coordinated activity in the investigation of investigative groups, and procedural-the assignment of investigative operatives whose content is the implementation of investigative (investigative) actions. One of the main shortcomings of the operational units of the operational units is that they are active in the process of documenting illegal benefits at the beginning of the investigation, and in the future they practically stop the operational search measures. It is established that the reasons for the low level of use of prompt knowledge and capabilities are: procedural limitation; low level of professional training of investigators; The use of materials of operational and search activity as evidence in criminal proceedings under Art. 368 of the Criminal Code of Ukraine. New ways of optimizing the interaction between the subjects and the algorithms of joint actions to find and fix the facts of obtaining undue benefit by officials are proposed. It is proved that an important factor in the effective interaction of investigators and operatives is a fast, complete and reliable transmission of operational information to the investigator. According to scientific research and practice, the question of ways of receipt of this information, the forms of its transmission and the criteria for its selection have not yet been properly regulated. Considering the above, as well as in order to ensure the effectiveness of criminal proceedings on obtaining undue benefit by an official, it was proposed to amend paragraph 5 of Part 2 of Art. 36 of the Criminal Procedure Code of Ukraine.

Key words: *unlawful benefit, official, proof, evidence, criminal proceedings, pre-trial investigation, interaction, investigator, operative.*